

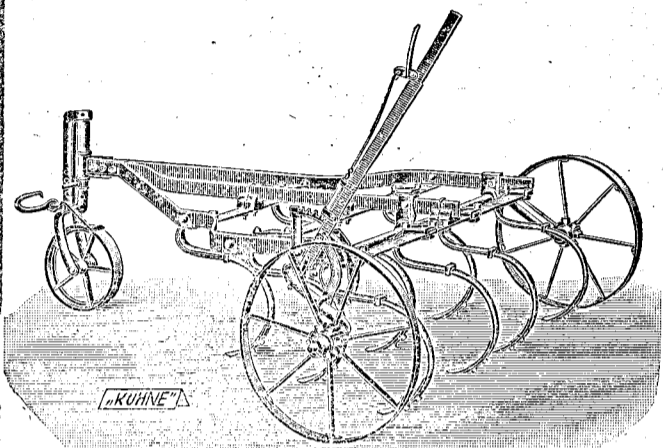
ERDÉLYI GAZDA

XLIII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1911. Április 16.

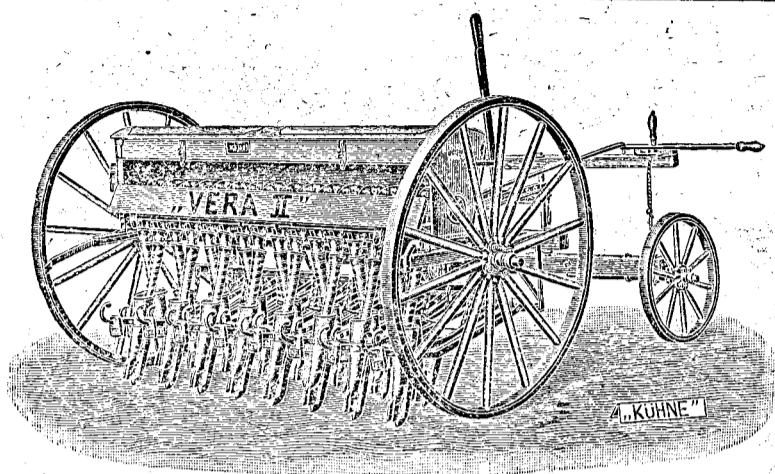
16. SZÁM.

Egy- és többvasu acélekéket, rét- és szántóföld-beronákat, rugós-fogas porhanyító eszközöket, táresásboronákat, talajtömörítőket, Mosoni Brill és Vera II. vetőgépeket.

LASS-féle
RÉPA-
KAPÁLÓKAT,
OSBORNE
ARATÓ-
GÉPEKET
szállít:

2012

„Kühne” mezőgazdasági
gépgyár r.-t.
MOSONBAN.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Eladó kiváló jó minőségű
I. oszt. bor- lugas és csemegefajta
szőlőoltványok.

A Dicsőszentmártoni Szőlőoltványtelep Részvénytársaságnál peronospora és csimasz károktól (pajor) mentes kitűnő jó bor- lugas- és csemegefajtájú különböző alanyokra oltott szőlőoltványok **kaphatók.** A részvénytársaság kívánatra megrendelőinek díjmentesen küldi meg az 1910—911. évekre vonatkozó árjegyzékét, mellékelve szőlőültetési és kezelési **utmutatását.**

Levélbeli küldemények címzendők:

Dicsőszentmártoni Szőlő-
oltványtelep Részv. Társ.
DICSŐSZENTMÁRTON

ÉS
Schöppner Sámuel
2552
uyug. m. kir. szőlészeti és borászati
felügyelő, telepigazgatónak
Dicsőszentmártonba.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gáz-
gépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű
gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olaj-
gyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúzó.

2010

Gazdatársaink ne fedezzék

Vetőmagszükségletüket,

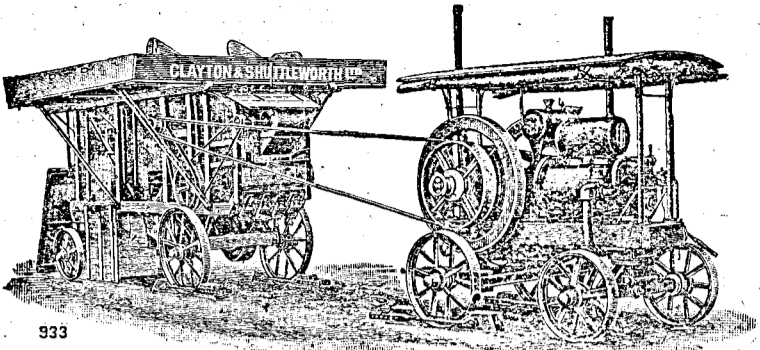
— mig a

Székely Gazdák Szövetkezetének, Marosvásárhelyt

ajánlatát nem bírják.

2336

Ajánlattal ingyen és bérmentve szolgálunk.

933

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

Nyersolajmotorok,
Szivógázmotorok,
Benzinmotorok

és

Kenő olajok.

Erdeleyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
 Dr. Osztián Olivér és Társai
Ferenc József-ut 31 Szám
 Sürgönyeim: Coloniále Kolozsvár.

Telefon interurban: 934. SZ.
 2485

**Műszaki
 cikkek.**

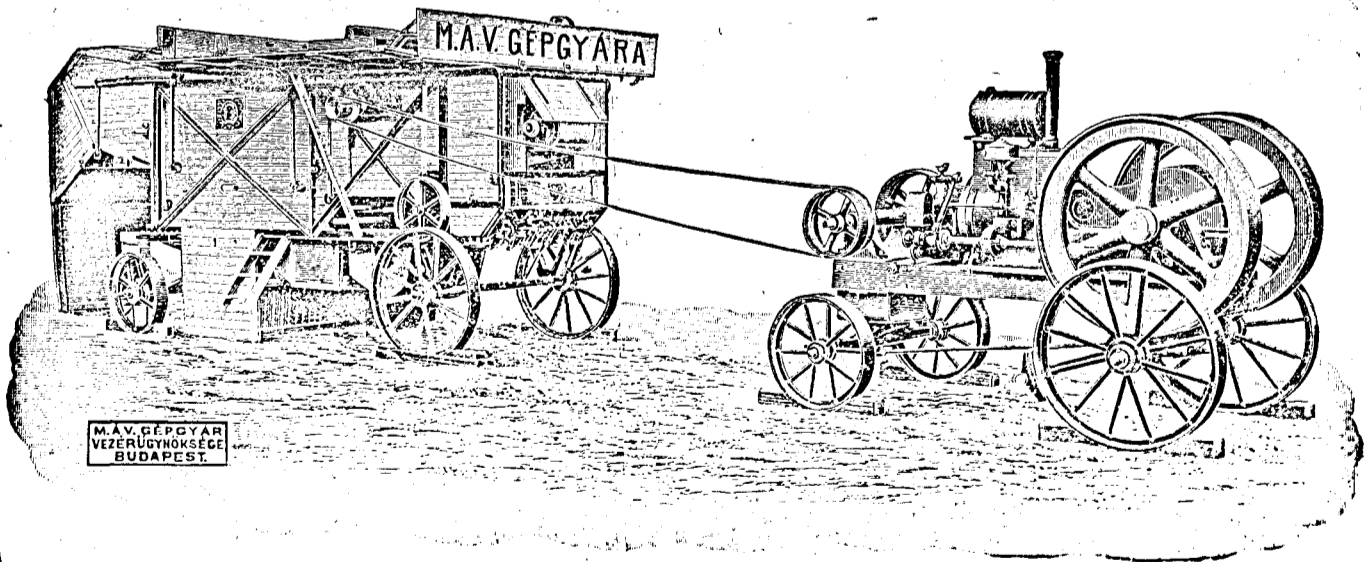
Kérjen ajánlatot!

Legujabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

túlszárnyalnak minden más gyártmányt.

2021

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, ERDÉLYRÉSZI GAZDASISZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Gazdanapok Kolozsvártt. T. B.	205
Husdrágaság és a magyar szarvasmarha. Br. Kemény József.	206
Husdrágaság és a magyar szarvasmarha. Jászberényi András.	207
Irodalmi szemle.	209
Egyleti élet.	209
Kormányintézkedések.	209
Vegyes közlemények.	209
Hirdetések.	

Gazdanapok Kolozsvártt.

Folyó hó 9.-én, virágvasárnapján tartotta az Erdélyi Gazdasági Egylet 1911. évi rendes közgyűlését, melyen a vezetőség az egylet 1910. évi munkásságáról és általában Erdély gazdasági viszonyairól és gazdasági intézményeiről is számot adott. Az 1910. évi jelentésünkben egyletünk 67. évének történetét fűztük az előző 66. év történetéhez.

Vessünk egy rövidke visszpillantást erre a munkásságban eltöltött 67 évre, ha nem is az egészre, csak az elejére, hogy idézzük emlékünkebe a feltámadás napján, húsvét vasárnapján azoknak az emléket, kik egyesületünket megalapították és akik közül bizony már senki sem él.

Még fázunk a virágvasárnapi nagy havazástól, visszatekintve azonban a multra, melyről mindig azt szoktuk mondani, hogy jobb volt, mint a jelen, azt fogjuk látni, hogy bizony az is elég küzdelemteljes volt.

Küzdelmekből áll nemcsak az egyes emberek élete, hanem az emberek kormányozta egyesületek, így egyesületünk élete is. Egyletünk életének legelején, gyermekkorában, az alapítás utáni években látjuk ezt már. Midőn ugyanis Erdély áldozatokra kész nemes főurai magasztos eszméktől áthatva 1844-ben megalapították az Erdélyi Gazdasági Egyletet, rövid négy évi élet után, 1848-ban, kénytelen volt beszüntetni működését, mert a változott viszonyok, melyek a társadalom érdeklődését teljes mértékben lekötötték, a szabadságharc ágyudőrejei és kardcsengései elnémitották a nemzetet és az annak gerincét alkotó gazdasági társadalmat.

Négy év telt el 1848 után teljesen nyomtalanul az E. G. E. életében 1853 januárjáig, amikor Erdély főurai belátták megint, hogy mezőgazdaságunk fejlesztése és érdekei megvédése céljából egyesülni kell és 1853 januárjában megint életre keltették négy évi aléltóságából az egyletet. Ekkor talán még súlyosabb feladat várt a vezetőkre, mint 1844-ben, az első megalakuláskor, mert az 1848 után beállott változott viszonyok idegenszerűségével kellett előbb számolni. A vezetők, élükön gróf Mikó Imrével, nagy tápintattal és előre látó finom érzéssel fogtak az egylet új életre keltéséhez és odaadó, kitartó, fáradtságos munkával vetették meg mai szilárd alapját egyesületünknek, mely ezek után képesítve volt, van és lesz, gyenge anyagi erejének dacára a későbbi akadályokkal és nehézségekkel nemcsak dacolni, hanem meg is küzdeni. Irányítója lett hazarészünk gazdatársadalmi mozgalmának és számottevő befolyást szerzett magának földmivelési kormányzat irányításában is.

Mindig örömmel küzdöttek eleink és küzdünk mi is azért a szerény eredményért, mit eddig elértünk és dolgoztunk és dolgozunk ma is azért, amit ezután óhajtunk elérni kitartó és fáradhatatlan együttműködéssel.

Nehéz felleggként húzódtak végig egünkön az 1910. évi elemi csapásokon kívül, melyek különösen az erdélyi részeket sújtották, a gazdatársadalom ellen különböző címenek indított társadalmi és gazdasági hadjáratok, melyeket — azt hisszük — felesleges itt most részleteznünk, hisz együttes, komoly fellépésünk súlyával vertük vissza a már-már lavina módjára növekedő ellenséges tábor.

Az egyletnek 1910. évi működése benne foglaltatik a tagoknak megküldött évkönyvünkben, a közgyűlés lefolyásáról pedig lapunk „Egyleti élet” rovatában közölt jegyzőkönyv számol be.

Közgyűlésünk alkalmával egyesületünk az intelligens gazdák részére öt szakelőadást rendezett, hármát itt Kolozsváron, kettőt pedig Marosludason.* Mindeniket szépszámu hallgatóság kísérte figyelemmel. A két első előadás 8.-án, szombaton d. u. volt. Egyiket dr.

* Az előadások szövegét következő számainkban alkalmilag közölni fogjuk Szerk.

Baintner Ferenc gazd. akad. tanár tartotta az egylet székházában „A pincegazdaság és borchemia köréből” címen. Tanulságos előadását pincegazdasági gépek, eszközök: szőlőzuzó, Seitz-féle asbest szűrő, dugaszoló, új fajta lopó stb. és a borvizsgálásnál használatos szerek: Malligand-féle ebullioskop, Györi-féle savmérő stb. bemutatásával tarkította s a végén bor-kostolóval tette élvezetessé.

Utána Juhász Árpád, gazd. akad. tanár tartotta meg „Az újabb talajmívelő eszközökről” szülő előadását. Érdekesen fejtegette a mély mívelésről elterjedt véleményeket és ismertette a Campbell-féle talajmívelő eszközöket, melyeket a jelenlevőknek természetben is bemutatott. Egyszerűsödött a Campbell-féle műveléssel végzett kísérleteinek eredményeiről is beszámolt.

A szombati előadáson jelen volt intelligens gazda-hallgatóság köréből a következők neveit sikerült följegyeznünk: báró Jósika Gábor e. alelnök, gr. Bélydy Ferenc, Miksa Imre dr. Péter Béla, Tokaji László, Turcsa Imre, Sztankovics János, Czeglédi Ákos, dr. Csérey Lajos, Jászberényi András, Wolszky Győző, Moldován József, Farkas Árpád, Benkő András, Bittera Miklós, Uher Vilmos, Zarecky Pál, Veres Szilárd, Török Bálint és számos kisgazda.

Vasárnap d. e. volt a közgyűlés után a harmadik előadás, melyet I. Sperker Ferenc, az erd. róm. kath. státus alapítványi uradalmának jószágigazgatója tartott „Magyarország állattenyésztése s annak hatása közgazdaságunk jelenére és jövőjére” címen. Állandó figyelemmel kísért érdekes előadását a közgyűlésen jelen voltak* hallgatták állandó figyelemmel és helyeslő érdeklődéssel.

11.-én, kedden Marosludason tartották előadásait a község háza nagytermében Sztankovics János gazd. akad. tanár „A takarmányozási újabb elméletekről” és Juhász Árpád gazd. akad. tanár „Újabb tapasztalatok a növénytermesztés köréből” címen.

Sztankovics professzor, az ő ismert kiváló előadásában, a Kellner-féle keményítő-érték rendszer alapos magyarázatát nyújtotta, Juhász pedig főképen a sortrágyázás mai állásáról, kísérleti eredményeiről stb. beszélt nagy érdeklődés mellett.

* L. Egyi. élet rovatban.

Szerk.

CSÉPLÉSI SZÉNSZÜKSÉGLETTÜNKET

ugy az összes hazai,
mint porosz szenek-
ben legelőnyösebben

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

2003

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 31. SZÁM

utján szerezhethük be.

Saját érdekünkben kérjünk már most árajánlatot!

Az előadásokat az E. G. E. nevében Tokaji László titkár vezette be és nyitotta meg.

A ludasi előadásokat is szép számú érdeklődő gazdaközönség hallgatta végig. Ott voltak többek között: Rozsnyay György, Bartha László, Gönczy Mihály, Rozsnyay Béla, Végh Mihály, Nemes Árpád, Csiky Lajos, dr. Cséser Lajos, Szepessy József, Szentkirályi Gábor, Mihály Mór, Szabó János, Neményi József, Nagy Mihály és számos kisbirtokos gazda.

Előadás után a Központi szállodában közös ebédre gyűlt össze az előadások hallgató-sága.

F. hó 9.-én tartotta az „Erdélyi jellegű magyarfajta szarvasmarhát tenyésztők egyesülete” is rendkívüli közgyűlést, melynek részletes ismertetése az Egyl. élet rovat jegyzőkönyvében meglévén, itt nem terjeszkedünk ki reá.

A mozgalmas napok alatt sok szó esett az összejött gazdák között az abnormalis meleg, majd hideg-, igazi áprilisi időjárás szélsőségeiről az esetleges, károkról melyeket okozhat a hideg az árpában, vagy melegebb vidékeken a bomlodozó gyümölcsfákban. Szó esett a sármási, székelyudvarhelyi földgázról és még sok más dologról mik a gazdákat általában érdeklik.

T. B.

Husdrágaság és a magyar szarvasmarha.

Baró Kemény József.

Fenti cím alatt, a Jászberényi tanár ur Pesti Hirlapban megjelent cikke következtében, pro- és contra vita indult meg arról, hogy mennyire indokolt a már közel tíz éve tartó magyar-erdélyi szarvasmarha üldözése; legyen szabad nekem is hozzászólni e tárgyhoz. Ugyis mint magyar, — ugyis mint tarka — marhát tenyésztő.

A „Köztelek” f. évi 28. számában igen tisztelt, barátom Sperker Ferenc, válaszolva a magyar marhát támadóknak, többek között, ha nem is szóról-szóra, de értelmileg azt írja, hogy a nép igen kiábrándult a reá erőszakolt tarka marhából és igen jól tudja, hogy neki mit ér a fehér marha, sőt az intelligensebb székely községek azt is nagyon jól tudják, milyen fehér bika kell nekik. Ezen állítás valóságát legyen szabad példával nekem is bizonyítanom. Közlöm a tényállást minden kommentár nélkül, alkossa meg mindenki véleményét legjobb belátása szerint. Székelyszenterzsébeten jó hírű s régi magyar-erdélyi tenyészetem van; hogy a tenyésztet a jobbakkal közöz tartozik, erre tanum e téren legilletékesebb szakemberünk Sperker barátom, ki a tenyésztet évtizedek óta ismeri. A múlt évben, az Isten tudja miért, a segesvári gazdasági felügyelő ur kijelentette, (erre számos tanum van,) hogy báró Kemény József-féle bikákat a községeknek venni nem szabad, s ezekre állami hozzájárulást nem ad, hogy ezt, a köztenyész-

tés javítására hivatalból hivatott felügyelő ur, miért tette, nem tudom, de hogy tette az tény, de az is tény, hogy dacára ennek eladtam a bikákat; az igaz nem értem el olyan árat, mint rendesen, mivel 10 darabot 7600 K-ért adtam el. Följelentésem folytán (?) fel lett állítva a Székelyudvarhelyi felügyelőség, s a leirat szerint ezzel nekem elégtétel lett szolgáltatva! Az ez évi székelykereszturi bikavásáron már az udvarhelyi felügyelő dirigált. Egy bikámat Kányád község vette meg 1160 koronáért, dacára annak, hogy erre a felügyelő ur nem adott állami kedvezményt, mivel ilyen magas árért, község nem vehet bikát. A bikavásáron még egy bikát adtam el, a többit az *istállóból jó áron* megvették a községek; ezekből a példákiból igen kiviláglik Sperker állításának valóságára. A székelykereszturi bikavásáron igen hibás és veszedelmes irányzat kezd lábra kapni, t. i., hogy köztenyésztés részére előszeretettel vesznek, ugynevezett paraszt bikákat, csupán azon bevallott okból, mivel olcsóbbak. Tudomásom szerint 450 koronáért is lettek tenyészbikák véve, hogy az ilyen bika, hogyan fogja javítani a köztenyésztést, azt nem tudom, de, hogy ilyen áru s természetesen igen homályos származású bika nem fogja előre vinni a köztenyésztést az biztos, *de talán ez is a cél!* Mert csak nem dönt meg az a minden állattenyésztő országban elfogadott tétel, hogy törzsállat nevelésre csakis nagy- és középbirtokos lehet hivatott, kistenyésztő soha, hisz ez természetes is, gondoljunk csak kissé a Mendel-féle átöröklési elméletre.

Midőn a nyugati marhával való boldogítási aera kezdődött, nem volt husdrágaság, s nem is annyira husért hozták be a tarkákat, hanem a tejért. Hogy milyen reményeket fűzött az állattenyésztési kormány ehhez, kiténik abból, hogy bizottság utazott, ha jól tudom Törökországba, a tej- és tejtermékeknek piacot létesítendő, mivel erre szükség lesz, mert beimportál a kormány X drb. tarka marhát, ezek naponta adnak darabonként 10 lit. tejet, tehát lesz ennyi meg ennyi felesleges tej. Már ez az egy törökországi kéjut is illusztrálja az óriási tájékozatlanságot; de erről később. Egyáltalában roppant hibás és téves nézetek uralkodnak nálunk a tejgazdaságról és ezzel kapcsolatosan a tarka marhákról. Nem beszélek egy néhány régi tenyészetéről, hanem csak úgy általában.

Igen drága tapasztalataim vannak e téren s itt sem mind arany a mi fénylik, mert bizony a tejgazdaság jövedelmezősége nagyon kényes kérdés. Nyolc éve folytatok tarka tehenekből álló tejgazdaságot, tervem lévén egy jól tejelő tenyészet összeállítására, erősen selejteztem, pénzt, fáradságot nem kiméltem, s alapos számítások után ma ott állok, hogy míg szenterzsébeti magyar állományomat évről-évre szaporítom, addig némethi tarkáimat apasztom, s valószínűleg teljesen tul adok rajtuk és itt is magyar gulyát létesítek. Ezen nyolc évet bizony okosabban is felhasználhattam volna, ha nem hiszek az egyedül üdvözítő tarka tehenben. A tejnek itt jó ára van, de az a baj, jó tejelőt kapni igen nehéz úgy itt, mint külszörszágokban, de göthös, köhögös, csámpást, azt lehet bőven kapni, jó pénzért.

Miért tart a gazda állatot? ügyebár első sorban is azért, mivel ebből készpénz bevételt akar látni, másodsorban csak is másodsorban azért, hogy ingyen, vagy legalább is elfogadható áron jusson trágyához. Első sorban az a kérdés,

hogy ha tényleges készpénzbevételt nem hoz az illető irányu tenyésztés, mi az az ár, amit a mezőgazdaság az állattartásnak fizethet a trágyáért? Bonyolult kérdés, arról szó sincs, de csakis az az egyedül helyes alap. Mellözve ezen bonyolult s hosszadalmas számításokat, csak a végeredményt közlöm; azt hiszem, Kühn, v. d. Goltz, Wolff, Holdfleiss, Dr. Rahm, szóval a német gazdasági tudomány legelőkelőbbjei, elég garancia a számok helyességeért; ezen szaktudósok, mindent figyelembe véve, arra a végeredményre jöttek, hogy 100 kg. jól kezelt trágya használati értéke frissen 79 fillér, félig korhadtan 86 fillér. (Dr. Felix Rahm. Die Rentabilität nutzviehschwacher Betriebe Neudamm 1907.) Körülbelül ugyanerre az eredményre jut Hensch A. tanár is becsléstanában, ő szerinte a trágya tiszta értékesítési ára 34—67 fillér; tekintetbe véve azt, hogy nálunk bizony még a jobban kezelt gazdaságokban is a trágyakezelés igen sok kívánni valót hagy, vegyük e négy szám középértékét, *tehát kereken 70 fillért.*

Minden állattartás tehát, amely ennél drágábban liferálja a trágyát, káros és rossz s a gazda kötelessége ezen változtatni, az állattartás átszervezésével, sőt lehetnek még arra is esetek, hogy az állatnélküli, vagy helyesebben állat-szegény gazdálkodás lehet indokolt, példa erre Németországban van elég, 83 ilyen gazdaságot említ Dr. Rahm, már említett művében. Csak azért tartani állatot, hogy az drágán liferáljon trágyát, nem indokolt. Ezen kitérés után térjünk vissza a tejgazdaságra. Minden szószaporítás nélkül közlöm Böhmenek (Landw. Buchführung S. 196.) egy tabelláját, a mi viszonyainkhoz átszámítva, mivel azt tartom, hogy a mi viszonyaink között a Böhme szerinti 480 Márka = 576 kor. költség évente egy tehenre túl magas.

Egy tarka fejős tehenre eső évi kiadás számításom szerint (a szokásos tételeket véve fel) a következő:

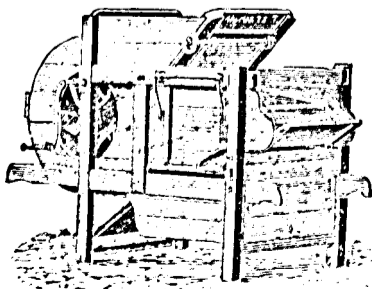
Egy fejős tarka tehen árát 500 K-ba veszem.

1. <i>Állatbörze</i> kamatja 5% értékcsökkenés és 5% kockázat = 10%	50 kor.
2. <i>Istállóbér</i> egy tehenre 250 kor. 5% + 3% = 8%	20 kor.
3. <i>Eszközbor.</i> Holt leltár felszerelésből 20 K, ennek % és fentartása 20%	4 kor.
4. <i>Éselédbör.</i> Egy tehenes takarmánykészítéssel, fejéssel együtt 10 tehenet lát el, évi bére 420 K. 1 tehenre	42 kor.
5. <i>Bikartartási költség</i> 1 tehenre	10 kor.
6. <i>Takarmány:</i>	
50 q. répa à 1 kor. = 50 kor.	
6 q. korpá à 10 kor. = 60 kor.	
32 q. széna à 4 kor. = 128 kor.	
(zöld tak, legelő is szénára átszámítva)	
8 q. tak. szalma à 2 K = 16 kor.	
15 q. alomszalma à 1 K = 15 kor.	
(naponta 4 kilo)	
	269 kor. 269 kor.
7. <i>Ső, világítás, orvoslás</i>	8 kor.
8. <i>Általános kezelési költségből</i>	10 kor.
	Összesen 413 kor.

Egy tehen évi költsége: 413 kor.

Borju értéke 3 hetes korban: 30 kor.

Évi trágya: 100 q., 100 kilo használati értéke 70 fillér.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kltünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták”

Ez évi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

Évi tejelés literben	Tejára per liter		Tejből pénz	Borju értéke	Összes nyers bevétel	Tiszta jövedelem	A trágya előállítására	
	fillér	kor.					kor.	fillér
1200	12	144	30	170	243	243	243	243
	14	168	30	190	223	223	223	223
	16	192	30	222	191	191	191	191
	18	216	30	246	167	167	167	167
2000	20	240	30	270	143	143	143	143
	12	240	30	270	143	143	143	143
	14	280	30	310	103	103	103	103
	16	320	30	350	63	63	63	63
2500	18	360	30	390	23	23	23	23
	20	400	30	430	16	16	16	16
	12	300	30	330	83	83	83	83
	14	350	30	380	33	33	33	33
3000	16	400	30	430	16	16	16	16
	18	450	30	480	67	67	67	67
	20	500	30	530	117	117	117	117
	12	360	30	390	—	—	—	—
3500	14	420	30	450	37	37	37	37
	12	420	30	450	37	37	37	37
4000	14	490	30	520	107	107	107	107
	12	480	30	510	97	97	97	97

Ebből a tabellából kiviláglik, hogy évi 2000 liternél s 16 filléres árnál kapja a gazda elfogadható áron a trágyát. Fel tettem, hogy valahogy kezelve van az a trágya, de minden gazdálkodó és látni is tudó gazda tudja, hogy bizony a kisgazdánál a trágya javarésze elfoly, elszivárog és elillan, ott bizony a 70 filléres ár lényegesen leszáll és eléri s Hensch-féle 34 fillért, sőt kevesebbet is.

Vásáron, de ha a tarkákért lelkesülő szakembereknél is beszél az ember, csak úgy repülnek a 10 literes fejési átlagok, pedig ezen számok nem állhatnak meg; legalább nálunk nem. Jöjjünk először tisztába, mi is az a 10 literes átlag. Ez bizony évi 3650 lit. tejnek s feltéve, hogy a tehén 330 napig tejel, 11 liter napi fejésnek felel meg a fejési idő alatt. De lássunk reális számokat. Ujhelyi Imre magyaróvári akad. igazgató a Köztelek f. évi 19. sz. azt írja; hogy a magyaróvári gazdasági akadémia szimmenthali tenyészetének jelenleg évi átlaga 3300 liter; ezt 15 évi munkálkodás után érte el az akadémia tenyészet, mivel az eredeti átlag 1800 liter volt. Felemlit egy 300 drb. tehénből álló tenyészetet, melynek átlaga 1300 lit., ugyancsak ő írja, hogy a bélyei uradalomba importált fries-hollandi tehének átlaga lesülyedt 1800 literre, az alsuthi tenyészet átlaga 2212 literre, szóval azon 10 literes átlagok, amivel dobálózni szokás, még ezen elsőrendű helyeken sincs meg *átlagban*. De lássunk paraszt kézen levő átlagokat. Ugyancsak Ujhelyi Imre igazgató ur beszámol a mosonmegyei tejszövetkezetről (Köztelek 1910. 77. sz.), ezen szövetkezetek tudvalevőleg az Ujhelyi szakavatott és lelkes vezetése alatt állanak, tagjai intelligens svábok s 11 évi fáradságos munka és kiválasztás eredménye 830 liter átlag. Pedig ezek az ország legjobbban vezetett szövetkezetei, amelyeknek Ujhelyi Imre az ő nagy szaktudásával, munkásságával áll az élén. Valljon milyen átlagai, de való reális átlagai lehetnek a székely tejszövetkezeteknek, derüre borura össze vett tarka állományukkal. Nem kell soha szem elől hagyni azt, hogy a tejelés *nem faji jelleg, hanem egyedi tulajdon*. Ezt a német sógor igen jól tudja ám s prima fejős teheneit ő sem adja el. Ez az oka annak, hogy az importokkal óriási csődöt mondtunk, mely meggondolatlan importnak levét még ezután issza meg első sorban a székelyföld. Tény az is, hogy az utódok határozottan visszafejlődnek, hiszen ez is természetes. Először legelőjavításról, takarmánytermelésről, félig-meddig jó istállókról, a nép kitani-

tásáról kellett volna gondoskodni s azután hozni, ha már hozni kell, a tarkát. Mint már említettem, M.-Németiben tehenészetem van 8 év óta, az állandó állomány 60—70 darab s megfordult az erős selejtezés miatt 300 drb. tehén kezemen; kiindulva abból, hogy nekem tej kell, hát a testre stb. nem sokat néztem, szóval Ujhelyi volt tanárom után indultam, fajra se néztem, mindig csak a tejelés. lebegett szemem előtt.

Igyekeztem őket jól takarmányozni, jól tartani s őszintén bevallva teljes kudarcot vallottam; átlagom alig éri el az 1200 litert s valljuk meg őszintén a szememnek sincs nagy öröme ezen tarka-barka társaságban. Sokat gondolkoztam azon, mi lehet oka annak a határozott visszafejlődésnek; nézetem szerint más a klíma, más a legelő, más a széna szóval minden más mint eredeti hazájukban, szóval más a „rög“ a hogy Monostori Károly a Tejgazdasági Lapok f. évi 12. sz. kifejezi magát.

A meggondolatlan importok következtében van tehát egy olyan tarka-barka állományunk, melynek nagy része csak is nagyon közepes, sőt közepesen aluli tejelő, igavonásra alkalmatlan, husra nem prima; betegségekre fogékony, klímánkban nem érzi magát otthon s mely a nép kezében visszafejlődik; ezzel szemben kipusztítottuk s még mindig pusztítjuk, hivatalból, régi magyar erdélyi marhákat, mely szintén közepesen aluli, sőt hivatalosan rossz tejelő, de páratlan igavonó, husra nem prima, betegségekre nem fogékony, klímánkban jól érzi magát s mely a nép kezén is fejlődésnek indult. A legjobb akarattal szembe állítva is e két mérleget, azt mondhatjuk, ott vagyunk, hol a mádi zsidó.

Elköltöttünk milliókat, kipusztítottuk, jó részt, kincseket érő ősi marhákat, még pedig éppen akkor, mikor javulni kezdett s ma ott vagyunk, hogy az importált marhákat éppen úgy fejlesztenünk kell, mint a magyart, ha azt akarjuk, hogy a nyugati színvonalra emeljük őket s még nyílt kérdés, hogy hogyan fog az sikerülni.

Nem a magyar marhában van és volt a hiba, hanem a tenyésztés elhanyagoltságában, hiszen látjuk, hogy céltudatos kitaró munkával mivé tenyésztettük a magyar marhát, de látjuk azt is, hogy minő lett a tarka marha s mivé lesz még ezután! Nem hiszem, hogy tévedjek, ha azt állítom, hogyha ahhoz a 20 évhez, a mi eltelt, azóta mióta az import foly, hozzáteszem azokat az éveket, amelyek szükségesek lesznek ahhoz, hogy az elfajzott tarkákból ismét állatokat csináljanak, szóval ha összeadom ezeket, olyan évszámot kapok, amely alatt kevesebb költséggel, de több munkával, ki lehetett volna tenyészteni a hazai marhát is.

„Az import olyan, mint a borotva. Jó kézben kitünő eszköz, de az ügyetlenek kezében, eret vág a gazdaságnak még eddigi jövedelmezőségén is“. Ugy emlékszem, Ujhelyinek egy cikkében olvastam ezen idézett szavakat.

A magyar marha ellenségei, arra az igen nyomos érvre, hogy a magyar marhára szükségünk van a talajmivelés szempontjából, azzal szoktak felelni, hogy erre is ma már felesleges, ott van a hidegvérű ló és a gépek, ezek helyettesítik a magyar ökröt.

Nem képezheti vira tárgyát az, hogy ugy Erdély mint Magyarország a mezőgazdaságból él s abból is fog élni örökké. A mezőgazdaságban meg napról-napra előtérbe lép a talaj intenzív megművelése, ne a földet, de a munkát szaporítsd, mondja egy régi gazdasági író. Az egész Campbell-féle talajmivelés quintessentiája

a talaj helyes, okszerű s a maga idején való bemiveléséből áll; ezen fokozott talajmivelés, meg fokozottabb, igényeket támaszt az igás erővel szemben, hogy úgy mondjam a modern talajmivelés sulypontja az igás erőben van, erre meg semmiféle, ma az országban és országon kívül létező állat nem olyan alkalmas, mint a magyar igás-ökor. A hidegvérű ló jó tulajdonságait ösmerem, de ez a magyar ökröt nem fogja helyettesíteni soha. A jó hidegvérű ló, ma a fehér ökörnél is drágább, tartása jóval többbe kerül, jobb intelligensebb, megbízhatóbb cselédet kíván mint az ökor, ez meg nincs. Egész gazdasági rendszerünket át kellene gyurni, fel kellene forgatni, hogy ha mélyművelésre térnénk át, ezt papíron ki lehet okoskodni, de a praxisban megcsinálni nem. A magyar ökor ha ütött órája, az igából a hizóba kerül, s a hizott magyar ökröt rossz minősége (?), dacára szívesen megveszi a kereskedő. De mi lenne a sok hizott lóval?! Lássuk a másik megoldást, a gépeket. Természetesen ez volna az ideális megoldás; de csak volna, mivel má még nincs és egyhamar nem is lesz; olyan gép, mely a magyar ökröt helyettesíteni tudná.

Összefoglalva mindezt, végső konkluzióm a magyar tarka ügyről az; nem pusztítani, hanem fenntartani s szaporítani kell a magyar marhát. Alaposan tanulmányozva a helyi viszonyokat, három irányban kitenyészteni s nem arra törekszenünk, hogy egy Mädchen für alles-t kapjunk, mert ez lehetetlen. Hogy a három irányban való kitenyésztés lehetséges, az be van bizonyítva.

Husdrágaság és a magyar szarvasmarha.

Br. Bánffy Ferencnek, az „Erdélyi Gazda“ f. évi április 9-iki hasonló című közleménye, — amely direkt hozzám van intézve, — megváltoztatta azon szándékomat, hogy a jelen vitában ezután elhangzó véleményekre nem válaszolok. Megváltozott pedig a szándékom a cikkíró személye iránti tiszteletből, mely kötelességemmé teszi, hogy ha kérdez, a feleletet megadjam neki.

Vegyük sorba ezen érdekes közleményt.

Br. Bánffy Ferenc azt kérdi tőlem, hogy miért akarom én a tarka marhát a gazdákra rádísputálni ottan, ahol a tapasztalat és számítás alapján, azok kitaranak a fehér mellett?

A feleletem ezen kérdésre az, hogy én ily helyeken a gazdákra nem akarom rádísputálni a magyar marhát. Hanem igenis ajánlom oly helyeken, ahol a tarka marha jövedelmezőbb voltáról azért nem tudnak a gazdák, mert nem számítanak, vagy rosszul számítanak s ahol a népre irányító helytelen számítás, avagy a magyar marha iránti előszeretettől, a legjobb szándékkal, a gyengébb jövedelmezőségű magyar szarvasmarhát ajánlják oly községeknek, ahol a nyugati marha jövedelmezőbb volna.

Ha br. Bánffy Ferenc figyelmesen elolvassa a „Pesti Hírlap“-ban megjelent közleményemet, abból látni fogja, hogy ott én ugyanezt mondtam. A fehér marhát le kell szorítani a minimumra. S mi a minimum? Az, hogy csak ott tenyészül, ahol a nyugati marha tenyész-

Legnagyobb választék és legjutányosabb ártan kapható.
 Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, közelők és finom angol és francia zsebkendők.
 Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.
 Fia és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda
 fehérnemű, vászon és szőnyeg raktára
 Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.
 Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, vala mint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.
 Amerikai örömlökdő ablak-rolletták egyedülállóan.
 Telefon-szám 567.

tésére nincs meg az előfeltétel, vagyis ahol az nem jövedelmez. Ez áll a „Pesi Hirlap“-ban.

De tovább megyek. Még annak a szükségét is láttam, hogy megindokoljam, miért ajánlok én ilyen helyekre nyugati marhát és miért nem egyszerűen tejelő, avagy hustermelő marhát. Meg is indokoltam ezt azzal, hogy sem tejelő, sem hustermelő magyar marha nincsen s amikor lesz, beletelik 100 év, ezért tehát *kényszerűségből* nyugati marhát kellett ajánlanom.

Hogy a nyugati marha tenyésztése jövedelmezőbb lehet a magyarénál, ezt nem kell bizonyítanom. Hiszen lovag Sperker is városok, fogyasztópiacok közelében ezt ajánlja. S ha a báró urtól azt kértem, hogy dacára ennek, a fogyasztópiacok közelében mindenütt nyugati marha van-e, bizony csak azt a választ adhatja, hogy nagyon sokhelyt nincsen.

S most, mikor tisztán látjuk a sajtókészítés jövedelmezőségét, nem volna e arról érdemes gondoskodnunk, hogy azon sok milliót, amit sajtért kiadunk, idehaza is hagyhatnánk, ha azon gazdaságok, melyek szerencsésebb viszonyok között vannak, a nyugati marha tenyésztését karolnák fel.

Br. Bánffy Ferenc a nyugati ökrök tartását 20—40%-kal drágábbnak mondja a magyarénál, azon alapon, hogy ugyanazon gazdaságban az előbbiből több fogat s így több felszerelés és béres is kell.

Itt azonban a cikkíró ur több körülményt figyelmen kívül hagyott. Nem vette ugyanis figyelembe, hogy a *hizlalási többleten felül* számításba kell venni azt is, hogy a nyugati ökrök jóval olcsóbban beszerezhetők, mint a magyar s így a befektetett tőke kamata, mely a gazdaságra nagy terhet ró, nyugati ökörnél jóval kisebb. Nem vette továbbá számításba azt sem, hogy az 500 koronás magyar ökör értéke 7 évi használat után leszáll felére s ez egy négyes fogatnál 7 év alatt 1000 K, évente pedig 143 korona értékcsökkenést, illetve elhasználást tesz ki. Ezzel szemben a 6—7 éves kimustrált nyugati ökör értékében többször csak keveset veszít, sőt sok van amelynek ilyen korban az eredeti értéke fenntartható. De méltóztassék azt is figyelembe venni, hogy az általam ajánlott s az országban legtöbb helyt bevett rendszer szerint, a nyugati ökrök csak fiatal korban használatnak igazásra, míg a magyarok 12, sőt 15 éves korukig is s így — beismerve azt, hogy magyar ökör erőtermelés dolgában a világon páratlan, — mégis a fiatal ökör még fürgébb, rugalmasabb lévén a legtöbb helyt pótolni fogja a magyar ökröt. S végezetül felhívom báró ur figyelmét arra is, hogy köztudomásulag a nálunk divó négyes ökörfogat használat mellett ökreink közül az első kettő éppen nincs kihasználva. Ez szól éppen úgy a magyar, mint a nyugati ökörre, de az utóbbinál a két első ökör mégis jobban kihasználják, mert a két hátsó is gyengébb lévén a magyar ökörnél, az elsőnek jobban kell a munkában segíteni. Méltóztassék ezek figyelembevételével eszközölni a számítás s az eredmény egészen más lesz.

Hogy pedig jelen állításaimra válaszul azt ne kapjam egyesektől, hogy a Mezőségen, avagy Nagykapus községben nem tud 100 lépést se tenni a nagy sárban a nyugati ökör, azoknak előre megadom a választ: tartsanak

magyar ökröt. Én a nyugati ökröt oly helyre ajánlom, ahol tud 100 lépésnél többet is tenni.

Báró ur azt mondja, hogy én drágának és kényesnek tartom a kitenyészett fehér bikát a kolozsmegyei községeknek. Ez tévedés. Drágának és kényeseknek tartják a kolozsmegyei községek, amint azt a főszozabirák útján tádomásunkra hozták. Ellenkezőleg *egyedül* én voltam aki az uradalmi bikák használatának szükségességét hangoztattam, amint az a jegyzőkönyvvel és ott lévő 25—30 tanuval bizonyítható.

Természetes dolog, hogy oly helyeken ahol az uradalmi bikát nem tudják, vagy nem akarják megfizetni, ahol azt „mükoplalónak“ képezik ki, nem lehet nyugati marhát tenyészteni. De engedelmet kérek, ennek ellenkezőjét én nem is állítottam. Méltóztassék a cikkemben megnézni, hogy hol van ott Erdélyről, Kolozsmegyéről, avagy egy meghatározott helyről szó, ahová én nyugati marhát ajánlok. Egy olyan közlemény ez, mely az egész országra vonatkozik speciálisan „Erdély“ szó nem is fordul benne elő csak egyszer s hogy akkor is véletlenül, azt misem bizonyítja jobban, mint az, hogy az ugyanazon mondatban a fehér marháról azt írom, „milliókban tenyészítjük“. Már pedig ez csak az egész országra vonatkozhat, mert Erdélyben nem tenyészítik e fajtát milliókban, lévén az egész országban belőle mintegy 2,000.000 drb.

Hogy mennyire nem akartam én Kolozsmegyébe a nyugati marhát beerőszakolni, erre azt hiszem az elmondottakon kívül bizonyíték az is, hogy két évvel ezelőtt a gazdasági akadémia megnyitó ünnepélyén védelmembe vettem a bivalt, melyet akkor igen támadtak. Ha utána néz báró ur látni fogja, hogy e beszédemben, mely az „Erdélyi Gadá“-ban leközöltetett, hangsúlyoztam, hogy ilyen kultur állapotok mellett, mint itt vannak, most még helyén való a bivalt és azt kipusztítani káros volna. Hát hogy akarhatnék én oda két év múlva nyugati marhát beajánlani.

De amint nem akartam Kolozs és a körülötte fekvő megyék községeire nyugati marhát erőszakolni, éppen úgy indokolt azon állításom, hogy ilyen viszonyok mellett a magyar marha tejelővé és hustermelővé ki nem tenyészthető. Én kérem foglalkoztam a kitenyésztes kérdésével, sokat olvastam külföldi szarvasmarhák kitenyészteséről. Ez nem gyerekjáték. Ahhoz összetartó, magas kulturájú, szorgalmas s ehhez hajlammal bíró nép kell s akkor is egy század letelte után lehet csak azt mondani „vagyunk valamennyire“. Hogy a magyar szarvasmarhának három típusban való kitenyésztesében sokan nem biznak, erre példa országunk egyik állattenyésztési tekintélye, Cselkó. Cselkó szarvasmarha tenyésztesében ezen eljárást helytelennek mondja s határozottan azt állítja, hogy a magyar marhából csakis egy általános hasznosítású állatot lehet csinálni.

De sőt tovább megyek. Szász Ferenc „A magyar erdélyi fajta szarvasmarha standardja“ című cikkében ezt írja: „ha én tőlem függene, én háromféle standard képet állítanék magam elé, mint ideáltípust és megválogatva a helyi viszonyokat, tenyészteségi egyletekbe tömörítve a tenyészteseket, kitenyészteném mind a hármát: de ha ilyesmihez fognék, úgy járnék, mint a zászlóhordó, ki egyedül ment a

harcba, mert követőim alig akadna s nem is volna helyes dolog ezt tenni, de ezelőtt vagy 40 esztendővel helyes lett volna.“ Mi ez kérem? Egy óhajlás és egy lemondás. Még pedig egy oly lemondás, mely független az előzőleg írottaktól. Nem azt írja, hogy ha e harcban követtek akkor kérésztül vihetjük, hanem igaz gazdai szívvvel egy szép álmot mesél, azután felébred s kimondja, hogy „késő“.

En a magyar marha javításának nem vagyok ellensége, sőt alakuljon egy egylet, mely a magyar marhát jobb erőtermelővé akarja tenni, ezen egyletbe aznap beiratkozom s toborzom a tagokat a legnagyobb igyekezettel, de hogy olyan egyletbe lépjek, melynek működése, amint vázlatosan kifejtettem, s amint részletesen a közeljövőben kifejtem, nézetem szerint nem lehet sikeres, ezt ne kívánja tőlem senki.

Áttérve báró urnak utolsó megjegyzésére, erre a következőkben vagyok bátor választ adni.

A felsőbb gazdasági szakoktatást négy éve reformálták. Ez a reformálás nem csak formái volt, hanem átforgatta az egész rendszert. Miután az újrendszernek az eredményeit ma még *alaposan* senki sem ismerheti, nem tartom időszerűnek, ha a szakoktatás helyes, vagy helytelen voltát most tárgyalják. Én igen sok kiváló gazdával értekeztem e dologban, akik az új rendszertől sokat várnak, egy azonban semmi esetre sem fog bekövetkezni, t. i. az, hogy az iskola kész gazdákat neveljen. Mint a jogász csak 28—30 éves korában nyit irodát s addig irodákban szerez évek hosszú során át gyakorlatot, s ugyanezt teszi a gyógyszerész a gyógyszerházakban, a ledoktorált orvos kórházakban, a zászlós — ezernyi szidást elszenvedve kapitánytól — a századnál, ugyanugy kint temérdek tanulni való marad az okleveles gazdára is. S amint a világon mindenütt van rossz ügyvéd, rossz orvos, rossz katona, mérnök stb. éppen úgy lesz mindig rossz gazda is. Ha azonban a főnök tudatában van annak, hogy mire való az iskola, akkor más szemmel fogja a fiatal kezdő embert megítélni s akkor kevesebb lesz a panasz is.

A működésem bírálatának illetékességére csak azt válaszolhatom, hogy én nem csak oly gazdának nevelek, aki a magyar marhának a barátja, hanem azoknak is, akik a magyar marhát csak muzeumban szeretnék látni. Mit tanítsak tehát? Ha a magyar marhát dicsérem szoba tudósnak tart az egyik, ha a nyugatit dicsérem, annak a másik? Tanítsak finom-vegyest, hogy a kecske is jóllakjon a káposzta is megmaradjon? Ugye ilyen tanárból nem kérne báró ur! Nem marad tehát egyéb hátra, mint az általam követett mód: *azt tanítani, amit én helyesnek tartok*. Hogy amit tanítok helyes is legyen, erre igyekeztem mindig s véleményem alakítására hazánk kiváló gazdái igenis nagy befolyással voltak. A gazdák cselekedetei tehát irányítják a tanárt, de hogy sok kiváló gazda különféle s teljesen ellentétes nézetei közül ne azt tartsa a tanár leghelyesebbnek amit meggyőződése diktál, avagy, hogy a tanár, minden befolyástól menten, ne alkothasson egy dologról magának véleményt, ez a tanszabadság századában mérhetetlen visszaesés volna.

Jászberényi András gazd. akad. rk. tanár.

IRODALMI SZEMLE.

Magyarok Északon. Az OMGE. által mult év június havában Dán- és Svédországokba rendezett gazdasági társas tanulmányut tapasztalatairól szóló, fenti című tanulmánykönyv, mely *Jeszzenszky Pál*, az OMGE. ügyvivő-titkára szerkesztésében a mult hónapban hagyta el a sajtót, a magyar gazdaközönség részéről rendkívüli kedvező fogadtatásban részesült. A 150 képpel díszített tanulmánykönyv az állattenyésztés és különösen a tejgazdaság szempontjából jelentős, mert a magas színvonalon álló dán és svéd állattenyésztési és tejgazdasági viszonyok leírása és ismertetése újabb tapasztalatok szerzésére nyújt alkalmat. A tanulmánykönyv elolvasása minden intelligens gazda érdeke. Kapható, míg a készlet tart 5 K. árban a Pátria könyvnyomda és könyvkiadó vállalatnál (Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.).

EGYLETI ÉLET.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet közgyűlése.

Az erdélyi gazdasági egylet 1911. április hó 9-én tartotta évi rendes közgyűlését.

Elnökölt: báró Josika Gábor e. alelnök.

Előadott: Tokaji László e. titkár.

Jegyzett: Török Bálint e. gyakornok.

Jelen voltak: Lészai Ferenc e. alelnök, br. P. Horváth Kálmán, gr. Bély Ákos, br. Josika Lajos, br. Mannsberg Sándor, gr. Bély Ferenc, I. Sperker Ferenc, Matskássy Pál, Vásárhelyi István, Szász István, dr. Csérer Lajos, Papp Elemér, Reich Albert, Beke Imre, dr. Szentkirályi Ákos, dr. Páter Béla, Juhász Árpád, dr. Seyfried Károly, Sztankovits János, Jászberényi András, Brutsy László, Juhos Lajos, Engi Elek, Tordai György, Török László, Bittera Miklós, Benkő András, A türei gazdakör képviselőiben: Kerekes Lajos, Máthé István, Both Ferenc és Demeter István, a mákói gazdakör képviselőiben: Ujfalvi István, Kalló János és Bakos S. Ferenc gazdaköri tagok Rosenfeld Márkus, Uher Lajos, Zareczky Pál, Révy Emil.

Elnök megnyitván a közgyűlést, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri: br. Mannsberg Sándor és dr. Páter Béla tagokat.

Felolvassa a földmivelésügyi miniszter sürgönyét, melyben képviselőjének elmaradását menti ki. Indítványozza, hogy a közgyűlés Serényi Béla gróf, földmivelésügyi miniszternek üdvözlő sürgönyt küldjön. Kegyeletes szavakkal emlékezik meg a tavalyi közgyűlés óta elhunyt alapító tagokról: gr. Bethlen Géza, gr. Bethlen Sándor, Kodolányi Antal, br. Bornemisza Elemér és a rendes tagokról: Ugron Gábor, Ajtay Géza, Réthi János és az egyesület három évtizeden át volt jogtanácsosáról Molnár Sándorról. Indítványozza, hogy emléküket jegyzőkönyvileg megörökíttessék.

Közgyűlés Serényi földm. miniszterhez üdvözlő sürgöny küldését határozza. Az elhunytak emlékének jegyzőkönyvileg megörökíteni határozza.

Közgyűlés az igazgató-választmány jelentését — miután az az évkönyvbe foglalván a tagoknak közgyűlés előtt megküldött, — felolvasottnak tekinti.

Titkár felolvassa a pénztári jelentést az egylet 1910. évi zárszámadásairól, ezzel kapcsolatban: a számvizsgáló-bizottság jelentését és az 1911. évi költségelirányzatot.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és az elirányzatot változatlanul elfogadja. A szokásos felmentvényt a választmánynak és pénztárnoknak megadja.

Elnökség kapcsolatos indítványára — határozza közgyűlés, hogy a következő évi mérlegbe, a még eladatlan egyleti telkek értéke új, reális becslés alapján vétessék be, minek kivételével elnökség és a régi bíráló-bizottság bizatik meg.

Elnök bejelenti a mult évi rendes közgyűlés óta az egylet kebelébe lépett tagokat: *Vásárhelyi István* Nagymás és *Szentkirályi Béla* Mezőpagcsa alapító tagokat, *Horthy Jenő* Dész, *Gáspár József* Mezőkapus, *Lászlár M. Simon* Torda, *Mayer Májer* Kolozsvár, *Sipos Aladár* Kolozsvár, *Ugron Jenő* Pusztakamarás és *Vásárhelyi Géza* Magyarokmlós rendes tagokat.

Szolgál örvendetés tudomásul.

Dr. Szentkirályi Ákos indítványára — közgyűlés az elnökségnek buzgó működéséért jegyzőkönyvi elismerést szavaz.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Jegyzőkönyv,

az „Erdélyi jellegű magyarfajta szarvasmarhát tenyésztők egyesülete“ 1911. évi április hó 9-én tartott rendkívüli közgyűléséről.

Elnökölt: báró Josika Gábor e. elnök.

Előadott: I. Sperker Ferenc ügyvezető alelnök.

Jegyzett: Tokaji László e. g. e. titkár.
Jelen voltak: Lészai Ferenc, br. P. Horváth Kálmán, gr. Wass Béla, gr. Horváth Tholdy Rudolf, br. Huszár Pál, Szász István, Vásárhelyi István, Engi Elek, Engi Károly, Sztankovics János, Török Bálint.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri: Szász István és br. Huszár Pál tagokat.

Elnök felolvassa Hreblay Emil, e. titkárnak levelét, melyben betegségére való hivatkozással távolmaradását kimenti. A jegyzőkönyv vezetésére Tokaji László, e. g. e. titkárt kéri fel.

I. Sperker Ferenc ügyv. alelnök felolvassa a földm. miniszternek a 112,638.—II.B.—1. sz. leiratát, melyhez csatoltan a felterjesztett alapszabályokat visszaküldi azzal a megjegyzéssel, hogy a 9. §-ban a közgyűlési határozatok érvényességéhez megkívántató tagok száma pótlólag megállapítandó, valamint a határozatképtelenség okából újból összehívott közgyűlés határozatképessége is. Elnök felolvassa az alapszabály 8. §-át és konstatálja, hogy a sajnálatos tévedés megtörtént. Indítványozza, hogy a határozatképességhez 12 tag jelenléte mondassék ki szükségesnek és ha 12 tag nincs jelen, a meghiusult közgyűlés napjától számított két hétre összehívott közgyűlés határozatképes legyen, tekintet nélkül a tagok számára.

A közgyűlés ilyen értelemben dönt.

Ügyvezető alelnök felolvassa a földmivelésügyi miniszternek, az egylet 75—1910. sz. feliratára válaszként küldött 119137—1910. sz. leiratát, melyben értesít, hogy az alapszabályok felterjesztése és jóváhagyása után, egyelőre 3 évre, évi 3000 korona államsegélyt engedélyez a felmerülő kiadások részbeni fedezésén. — Egyben felszólítja az egyletet, hogy működésének megkezdéséről tegyen jelentést, hogy az egyesület tevékenységét közegei útján is támogathassa.

Köszönő tudásul szolgál Közgyűlés az elnökséget bizza meg, hogy a 3000 K. kiutaltatásáról annak idején gondoskodják, egyben, hogy a működés megkezdéséről a földmiv. min. értesíttessék.

Elnök jelenti, hogy Hreblay Emil, aki csak ideiglenesen volt szíves a titkári teendők elintézését magára vállalni — ezen megbízatásáról lemondott. Indítványozza, hogy a titkári teendők ellátásával addig is, míg e tekintetben véglegesen intézkedni lehetne, ideiglenesen Tokaji László e. g. e. titkár kéressék fel, egyben indítványozza, hogy Hreblay Emilnek fáradságaiért jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék. Közgyűlés az indítványt mindkét irányban magáévá teszi és elfogadja.

Ügyv. alelnök felolvassa a Csongrád vm. gazd. egylet 184—1911. sz. átiratát, melyben 50 drb. fiatal tehén és vemhes üszőnek a beszerzése iránt érdeklődik.

Közgyűlés a tenyésztőket erről értesíteni határozta.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Az állami ménállomány 1911 ben. A földmivelésügyi minisztérium kiadványaként már megjelent az 1911. évi kimutatás a Magyarország területén állami ménekkel létesített fedezett állomásokról, továbbá az egyes tenyésztők által kibérelt állami ménokról, valamint a m. kir. állami ménesekben felállított törzsménokról. A kimutatásból kitűnik, hogy a négy méntelep fedezett állomásain 1911. évben összesen 191 angol telivér, 1461 angol fajta, 44 arab telivér, 294 arab fajta, 559 Nonius, 202 Gidran, 173 lipicai és 116 hidegvérű, összesen 3040 mén fog fedezni. Magánosknál összesen 194 fedeztőm van bérbeadva. Kisbérén 14 törzs és 4 bérmen, Bábólnán 11 törzs- és 1 bérmen, Mezőhegyesen 19 törzs- és 4 bérmen, Fogarason pedig 7 törzsmén van. Az állami összes ménállomány 3294 drb. ezek közül 368 a kisbéri, 338 a bábólnai, 992 a mezőhegyesi, 164 a fogarasi állami ménesből származik, 1232 mint teljeskoru, 200 pedig mint egyéves vétetett.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Kitüntetés.** A király, *Rácz Sándor* központi szőlészeti és borászati főfelügyelőt, a m. kir. pincemesteri tanfolyam és az országos központi mintapince igazgatóját, a borászat előbbrevitele körül kifejtett érdemei elismerésül *királyi tanácsossá* nevezte ki. *Rácz Sándor* pincegazdaságaink modern alapokra való helyezése és a borkezelés terén való szakértelem általánosítása ügyében évtizedek óta rendkívül sokat és pedig eredményesen fáradozott. A budafoki pincemesterképző intézetnek ő volt a megalkotója és ő fejlesztette azt nagygyá. Az Országos Központi Minta-pince is az ő vezetése alatt indult ismét virágzásnak és látszik oly szervvé kifejlődni, mely a hazai borértékesítés terén a legsokoldalubb és legfinnyásabb igényeket is kielégíti.

— **Nyilatkozat.** Kijelentem, hogy a »Husdrágaság és a magyar szarvasmarha« című cikkem megírására senkitől rendeletet, felhívást, avagy biztatást nem kaptam.

Kolozsvár, 1911 április 10.

Jászberényi András gazd, akad. rk. tanár.

— **IX. Orsz. Gazdakongresszus Budapesten.** (1911 május hó 6—8.) Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja elhatározta, hogy f. évi május hó 6., 7. és 8. napjain országos gazdakongresszust rendez a székesfővárosi Vigadóban.

A rendezési munkálatokra kiküldött végrehajtó-bizottság nevében azzal a kérelemmel fordulok valamennyi hazai gazdatársadalmi testületünkhöz, mezőgazdasági szövetkezeteinkhez, gazdaköreinkhez és minden egyes magyar gazdához, hogy a budapesti IX. országos gazdakongresszus tagjai sorába belépni szíveskedjenek.

A kongresszus célja: a mezőgazdasági termelés fokozására, a gazdasági szaktudás fejlesztésére és mezőgazdasági terményeink értékesítésének szervezésére szükséges törvényhozási, kormányzati és társadalmi intézkedések széles keretekben való megvitatása s ez alapon a közeljövőben megvalósítandó magyar agrár-program kidolgozása.

A kongresszus öt szakosztályában és tizenkét bizottságban fogja tanácskozásait folytatni. A kongresszus tagjai valamennyi teljesülésen, ugyancsak a szakosztályi és bizottsági üléseken választásuk szerint és egyforma joggal vehetnek részt, szólhatnak fel és szavazhatnak. A kongresszus tagjául 10 (tíz) korona tagsági díjnak postautalványon való beküldésével folyó hó 30-ig bezárólag jelentkezhetni az országos gazdakongresszus titkári hivatalánál (Budapest, IX., Köztelek-utca 8.).

Egyes gazdákon és a mezőgazdasággal elméletileg vagy gyakorlatilag foglalkozó mindkét nembeli egyéneken kívül a kongresszus tagjai lehetnek: gazdasági egyesületek, akadémiák, szövetkezetek és gazdakörök is. Községi szövetkezetek és gazdakörök több képviselő kiküldése esetén is csak egyszeres tagdíjat fizetnek. Torlódás elkerülése végett a jelentkezés és tagsági díj mielőbbi beküldése ajánlatos.

A kongresszus tartama alatt, május hó 7-én, vasárnap déli 1 órakor a székesfővárosi Vigadó termeiben társas-ebédet rendezünk, amelynek részvételi díját, terítékenként 6 (hat) koronát a tagsági díjjal együtt sziveskedjenek a köz-ebéden résztvenni szándékozók beküldeni.

Kedvezményes vasuti utazásra igényt tartó kongresszusi tagoknak jelentkezésük alkalmával a postautalvány szelvényen megnevezendő Máv. vasuti állomásról Budapestre és személy- és gyorsvonaton egyaránt érvényes, a használt vonatnemnek megfelelő alacsonyabb kocsiosztályú jegy váltására jogosító, névre szóló igazolványt bocsátunk rendelkezésükre.

A kongresszus titkári hivatala a tagsági díj lefizetése ellenében tagsági jegyet s a köz-ebéd árának megküldése után ebédjegyet állít ki, amelyeket a jelentkező tagoknak — pontosan feltüntetendő címükre, — husvét után küld meg, a kongresszuson tárgyalandó határozati javaslatokkal, az ügyrenddel, ülésrenddel, vasuti igazolvánnyal és a tagsági jelvénnel együtt.

Bizom benne, hogy a magyar gazdatársadalom összesége átérti idei kongresszusunk nagy jelentőségét és tömeges részvételével, tanácskozásainkon való közreműködésével azt úgy előző nagyarányú gazdatársadalmi összelövetéleinkhez, mint az előttünk álló feladatokhoz méltává teszi.

Budapesten, 1911 április hó 2-án.

Károlyi Mihály s. k. elnök.

— **Áprilisi idő.** A március végi meleg napokat hűvös, esős idő váltotta fel. Virágvásárra pedig egészen téli színezetet öltött megint a vidék, mert reggelre 5 cm. hó réteg borította a vetéseket. A hó sűrű pelyhekben esett 8. án éjjeltől 10. én délig, egy pár órai szünettel, mialatt azonban az eső szitálása váltotta fel.

A vidék egyik-másik helyéről már jöttek jelentések, hogy az éjszakai fagyok kárt csináltak; ha itt éjjeli fagy nem is lesz, az árpa vetések megérezhetik a hótakaró hidegét. A vetésekre amúgy is elég panasz van az egerek kártétele miatt, szomorú volna, ha

most még a hidegek is rontanák a vetéseket. A tavaszi külső munkákat néhány nappal késlelteti az eső. A gyümölcsfák rügyei bomladoznak, még kárt bennök a hideg nem tett.

— **A szőlő állapota.** A földmivelésügyi miniszterium a következőkben teszi közzé a szőlészeti és borászati tellyelők beküldött jelentéseit a szőlők állapotáról az erdélyi részekben:

Nagyenyedi kerület: (Alsófehér, Hunyad és Szeben vármegye.) A szőlő jó, vagy rossz telelése még nem állapítható meg, mert a nyitás most kezdődik. Borkészlet nincs.

Dicsőszentmártoni kerület: (Kis-Küküllő és Nagy-Küküllő vármegye.) A szőlő telelése még nem állapítható meg, mert a nyitás most kezdődik. Borkészlet még van, ára 40—48 korona hektóliterenkint. A borkereslet szünetel.

Marosvásárhelyi kerület: (Maros-Torda, Torda-Aranyos, Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód vármegye.) A szőlő teleléséről még nem lehet ítéletet mondani, mert a szőlő nyitása most kezdődik. Borkészlet csekély. Az új-bor ára 60—70 korona hektóliterenkint.

Az erdélyi kerületekben a szőlő munkák még most veszik kezdetüket, tehát itt még nem lehet általánosságban bírálatot mondani a telelés felől, az ország egyéb részein azonban már a nyitás, metszés és első kapálás is elvégeztetett. Sok felől hangzik a panasz, hogy a peronospora kártétele miatt a vesszők és rügyek nem értek jól be. A terméskilátás csak közepes. Az erdélyi szőlők teleléséről és terméskilátásáról kb. csak két hét múlva kapunk jelentést.

— **A Marostoda vármegyei Gazdasági Egylet kiállítása.** Sikertült állatkiállítást és díjazást rendezett április 9. én Marosvásárhelyt, a város majorban a Marostoda vármegyei Gazdasági Egyesület, melynek vezetősége és agilis titkárja e kiállítás által is bizonyítékát nyújtották annak az igyekvésnek, melylyel gazdasági életünk fellendítésén fáradozhatatlanul munkálkodnak.

A kiállítást nagyszámu érdeklődő közönség-jelenlétében gróf Haller János főispán nyitotta meg. Jelen voltak: Köllő alispán, Sántha Albert, gróf Toldalagi László, Heincz és Putnoky gazdasági felügyelők. Drexler Béla, Kiss Tibor, az összes járási főszolgabírák és még számosan.

Háromszáz tenyészállat volt kiállítva, ezek közül 38-at díjaztak, 55-öt adtak el. A községek közül tenyészállataikkal első díjat nyert Székes, másodikat Ratosnya, harmadikat Backamadaras.

Oklevéllel és éremmel lettek kitüntetve: gróf Teleki Domokos, gróf Teleki László, gróf Bethlen István, báró Bálint György állattenyésztői. A kistenyésztek közül: Farkas Izidor, Kis Károly, Simon György, Böjte János, Kirilla Mózes, Nyiri Mózes és Nagy Mózes állatai.

— **Az Országos Magyar Méhészeti egyesület** Szilassy Zoltán országgyűlési képviselő, ügyvezető-alelnök vezetésével ülést tartott, melyen a minap elhunyt Ambrózy Béla báró emlékért jegyzőkönyvben örökölték meg Elhatározta a választmány hogy Tervev Imre miniszteri tanácsost, a földmivelésügyi miniszterium méhészeti osztályának ujonnan kinevezett vezetőjét átiratban üdvözlök. Fölvett az egyesület 140 új tagot, kikkel a taglétszám 2487-re emelkedett. Tudomásul vették a múlt évi zároszámadást és vagyommérleget, majd a Lugoson rendezendő mezőgazdasági kiállításra több díjat tüztek ki. Sutyok Mór honvédezerdes jelentést tesz a méhészeti eszközök kiosztásáról, mire a szegedi Méhészeti Egyesület által rendezendő méhészeti kiállítás rendezőbizottságába Deák Imrét küldötték ki. Elfogadták a Méhészeti Egyesületek Országos Szövetségének alapszabályait, melyet az összes hazai méhészeti egyesületeknek megküldenek. Erdős Lajos indítványára elhatározták, hogy Ambrózy Béla báró emlékére alapítványt gyűjtenek.

— **A XXI-ik dési bikakiállítás és vásár** az idén április hó 24. én (hétfőn) d. e. 10 órától kezdődőleg nem a szokott helyen, ha-

nem kivételesen a kéthíd közötti u. n. lóvásártéren (a cédulaház közelében) lesz megtartva. A kiállításnál az idén is az múlt évben érvényben volt szabályok az irányt adók. A díjat az idén is lehetőleg azonosak lesznek a múlt évivel. Nagy tenyésztők dicsérő, vagy elismerő oklevelet is nyerhetnek. A kiállítás területére csakis teljesen egészséges állatok bocsájtatnak. Takarmányról, továbbá a bikáknak az időviszontagságai ellen való védelméről, minden tulajdonos maga tartozik gondoskodni.

— **Az „Első magyar“ egy éve** A biztossítással foglalkozó magyar társaságok között kétségtelenül az „Első magyar általános biztossító társaság“-ot illeti meg a vezető szerep. E nehéz viszonyok közt alakult társaság félszázados fennállása alatt folytonosan gyarapodott anyagi erőben, erkölcsi tekintélyben. Fényes példája a magyar üzleti vállalkozás szolidaritásának, életrevalóságának, mely oly téren is megállja helyét, ahol a nemzetközi tőke kiméretlen nagy versenyével kell megküzdenie. Az „Első magyar“ ma már nemcsak itthon, hazánk határain belül, visz vezetőségi szerepet, hanem a messze külföldön is elismert, keresett és tekintélyes társaság, amely a magyar biztossításiügy fejlettségét hirdeti. E szerencsés fejlődést nem a véletlen kedvező esélyeinek, hanem a vezetésben megnyilvánuló szakértelemnek, és a legkorrektebb üzleti elveknek köszönheti. Legutóbb az alaptőke tetemes fölemelése által még az eddiginél is intenzívebb és szélesebb körre terjedő működést fog e magyar társaság végezni. A tőkefelemelési művelet már a múlt évben sikeresen beveződött eredményei azonban csak a jövő év végével lesznek kimutathatók. A legutóbbi üzletéről szóló jelentést a múlt hó folyamán Budapesten tartott közgyűlésen terjesztette elő a részvényeseknek *Ormódy Vilmos*, főrendiházi tag, a társaság nagyérdemű vezérigazgatója. A bemutatott üzleti mérleg, melyet lapunk hirdetései oldalán adunk közre, valamint az igazgatósági jelentés igen kedvező eredményekről számolnak be.

Bár a jégbiztossítási üzletág a múlt jégveréses esztendőben tetemes veszteséggel zárult, egyéb üzletágak eredménye oly sikeres volt, hogy a társaság a tiszta nyereségből minden egyes részvény után ebben az évben 700 korona osztalékot fizethetett. A fennmaradó 1.322.620 koronát pedig a külön tartalékalaphoz csatolták, amely így most 7.314.554 koronára emelkedett. Az elemi biztossítási ágakban is emelkedés mutatkozik, de nagy arányú az életbiztossítási üzletág gyarapodása, amelynek új üzletszereményei az előző évi 85.275.000 koronával szemben 96.636.000 koronára rugtak, úgy, hogy az „Első magyar“ életbiztossítási tőkeállománya már kerekaszámában 510.241.000 koronát tesz ki. A társaság e mellett, híven régi tradícióihoz és hazafias szelleméhez, a múlt évben is nagy összegeket áldozott a magyar kulturális és humánus közcélokra. Így a félszázados fennállásának emlékére alapított félmillió koronás alapítvány múlt évben ki nem adott kamatából 10 ezer koronát a *Krassó-Szőrény* vármegye árvízkarosultjainak, idei kamatjából 10—10 ezer koronát az „Országos gyermekszanatorium egyesületnek“ és a „Szerelet“ gyengeelméjűeket és siketnémákat gyógyító országos egyesületnek adományozott. Minden főügynökségének székhelyén bőkezűen hozzájárult az ottani jótékonyasági mozgalmak támogatásához. Az erdélyi részekben a társaság *kolozsvári* főügynöksége (Ferencz József ut 3. sz.) révén, amelyet kiváló szakértelemmel és szervező talentummal *Mihályi Zoltán* titkár vezet, fontos közgazdasági működést fejt ki, amelylyel a nemzetiségi vidékeken is megtudta hódítani a közönség feltétlen bizalmát. Bizonyossága ennek, hogy a társaságnál csupán az erdélyrészi vármegyékből a múlt évben mintegy 8 millió koronára rugó új életbiztossítást kötöttek. A jégbiztossításhoz igen előnyös újítások léptettek életbe. A pontosság, gyors lebonyolítás és előzékenység, amelyet a tűz- és jégkárok megtérítésénél tanusít az „Első Magyar“, a gazdaközönség igényeit a legjobban kielégíti. 2571

— **Kissármási földgáz, — székelykereszturi földgáz.** Míg a vizsgálatok, probafurások, meg meg egymás folynak, azalatt a természet önmagától irányítja a kutatókat a próba furások, jobban mondva a végleges furások helyének megállapításában. A tervbe vett községek határaiban eszközrendő furásokat megelőzően, már Székelykereszturon *L. Gyárfás* Endre birtokán, kitért magától a földgáz. Gyárfás Endre, a gázforrás jóságának és bő gáztartalmának reményében, a múlt héten *Szadeczký* Gyula egyetemi tanárt felkérte, hogy mondjon véleményt a gázzól. Szadeczký Gyula kiszállva, az ott látottak alapján a gázt feltárandónak véleményezte és írásba adott megokolását Gyárfás Endre átnyújtotta *Lukács* László pénzügyminiszternek, kérve őt a forrás feltárására. Lukács László örömmel fogadta az új gázkut hírét s minthogy az államnak csak négy fűró gépe van megígérte, hogy mielőbb megrendeli Németországból az ötödiket is, hogy rövid időn belül feltárható legyen a székelykereszturi földgáz is.

Egy kolozsvári konsorcium engedélyt kért a miniszteriumtól, hogy a kissármási földgázt Kolozsvárra vezethessék. A miniszter mielőtt döntött volna a kérdésben, leküldte a beadványt Kolozsvár városának, hogy a város nem akarja-e, esetleg a város közelében feltárandó földgázt saját céljaira felhasználni és az üzemet házikézelésbe venni? E tárgyban szombaton tartott egy értekezletet a város, mely értekezlet a házi kezelésbe való vételt ajánlja és a tervezet előkészítésével és a tárgyalások megindításával három tagú küldöttséget bizott meg. Eszerint tehát reményünk lehetne, hogy nem fog még sokáig a levegőbe eloszlni a gáz, de ha a város az állam mintájára a gáz-technika tanulmányozására mérnököt küld ki Amerikába, úgy a tanulmányozás megint vagy két évvel elodázza a felhasználást.

— **A mócsi vásár.** (Lapunk tudósítójától.) E hó 8.-án volt a mócsi „virágvasárnap” ország. vásárnak első napja. S bár az előző napokon hullott esőzés miatt sár volt, a vásárnak igen szép idő kedvezett. A felhajtás nem felelt meg a híres mócsi vásárok hagyományainak; nyilvánvaló jele az állatlétszám apadásának. Egyebekben az árak tartottak voltak, a használati ökrök párja 1000 kor., kisborjas tehenek drbjá 4—500 kor. A lóvásár — csekély felhajtás és az anyag gyengesége miatt — jelentéktelen, említést is alig érdemel. Sertésnek és juhnak jó ára van. És ezzel be is fejezhetnők tudósításunkat, ha a tapasztaltak komolyabb gondolatokat nem váltanának ki belőlünk. Sajnos, hogy a mócsi vásár jelentőségének ama fénykora, midőn nemcsak egész Erdély vásárainak áralakulásaira gyakorolt hathatós befolyást, hanem még az alföldi távolabb fekvő uradalmak is szívesen keresték fel, már elmúlt s évről-évre mind inkább kezd „helyiérdekűvé” válni. Ami pedig a Mezőség állattenyésztésére nézve nem birhat fejlesztő hatással. Igaz, hogy e most elmúlt vásáron is ott láttuk mezősegi birtokosainkat majdnem kivétel nélkül, akik résztvettek úgy a felhajtásban, mint a vásárlásban, de nem láttuk a kereskedőket s nagyobb uradalmak megbizottait, akik a vásárba lüktető életet és forgalmat szoktak hozni. És nincs-e igazuk, ha azt mondják, hogy a mócsi vásárt azért kénytelenek elhanyagolni, mert vasutja nincs, az utolsó állomástól 30 km. távolságra fekszik s bár a Mezőség állattenyésztésének kiválóságáról tudomásuk van, meg-

közelítése igen nehéz. Ideje volna tehát, hogy legalább most, a midőn minden tényezőnek a figyelme a Mezőség felé irányul s meggyőző érvek sürgetik a Mezőséget átszelő transversalis vasut kiépítését, a sok szép beszéd és terv ne legyen csupán pusztába elhangzó kiáltó szó, hanem végre valahára öltön tettet az egész vidék közgazdasági és kulturális érdekeinek felvirágoztatása céljából.

— **Munkásházák építése Zillahon.** A gazdasági munkásházák létesítésének állami támogatásáról szóló 1907. évi XLVI t.-c. alapján, Zilah városa felterjesztés útján kérte a földmivelésügyi minisztertől megbizottjának kiküldését, hogy ez a szükséges tájékoztatást és utbaigazításokat megadja. A földmivelésügyi miniszter kiküldöttje, *Bakonyi* Pál, a f. hó 5-én tartott értekezleten ismertette az ügyet s biztosította a várost a miniszter legmesszebbmenő támogatásáról. A kilátásba helyezett állami támogatás a jelzett célra fölveendő törlesztéses kölcsön 2%-ának elvállalásából s a szükséges utak és kutak készítése költségehez való hozzájárulásából állana. A munkásházák 20 évig mindennemű közteher alól mentesek. A miniszteri kiküldött által bemutatott tervek szerint a munkásházák egy szoba, konyhas kamrából állanak s 2—300 ööl nagyságu területekkel együtt a mi viszonyaink szerint 1200—1300 koronából kitelnek úgy, hogy egy-egy munkásházért legfeljebb 40—50 korona évi bért kellene fizetni a tőketörlesztéssel együtt s így a kibérelt munkásház 20—40 év a mulva bérlő tulajdonába jut.

— **A kolozsvári közbághid februári forgalma** a következő volt: levágtak 1 bikát, 86 ökröt, 272 tehenet, 19 bivalyt, 2 juhot, 1537 bárányt, 1072 sertést, 3 malacot és 104 lovat. Vizsgálati díj fejében 436 K 22 f. vágó-és pacalmosdíj fejében 7374 K, összesen 7810 K 25 f. folyt be a vágóhid pénztárába.

— **Kétmillió az állattenyésztés fejlesztésére.** A szerb szerződés vitája során a kormány megígérte, hogy az állattenyésztés fejlesztésére újabb két millió korona költséget vesz föl a földmivelésügyi miniszter. Miután azonban kétség támadhatott az iránt, hogy ez az összeg teljes egészében szolgálja-e az állattenyésztést, mint befektetés, vagy pedig olyan áldozat lesz-e, a mely visszatérül a kincstárnak, a *Magyar Gazdaszövetség*, *Darányi* Ignác volt földmivelésügyi miniszter, szövetségi elnök javaslatára fölterjesztést intézett a kormányhoz, hogy a kétmilliót egész összegében az állattenyésztés fejlesztésére áldozza. A fölterjesztésre *Lukács* László pénzügyminisztertől a következő válasz érkezett:

Nagyméltóságú Elnök Úr! Az állattenyésztés fejlesztésére engedelmzendő, két millió kor. rendkívüli hitel fölhasználása dolgában a Magyar Gazdaszövetségnek 1911. évi január 20-án tartott igazgatóválasztmányi üléséből hozzám intézett fölterjesztésére, van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy a földmivelésügyi miniszterrel egyetértően, már eredetileg is azt terveztük, hogy a szóbanforgó 2,000.000 korona rendkívül *hitel teljes egészében*, azaz a fond perdu, az *állattenyésztés javára* legyen fordítható.

— **Borászati értékesítésügyi bizottság.** Mint ismeretes, a múlt hó 23-án Budapesten tartott országos borértékesítési anketből kifolyólag, egy bizottság küldetett ki *Drucker* Jenő elnöklete alatt, hogy ezen kérdés részleteit megtárgyalja és egy hónapban belül a

plenumnak jelentést tegyen. Ez a bizottság hetenként egy napon délelőtt és délután ülészik és már az alapszabálytervezet kidolgozásánál tart, úgy hogy a jövő hó elején egy újabb anket lesz egybehívandó. Az üléseken az előadó tisztet *Heuduska* Rezső vezérigazgató viszi, míg a jegyzői teendőkkel *Liptai* Albert bizatott meg, akit a bizottság kiegészítésül tagjai közzé felvett.

— **A borértékesítés országos szervezése.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének kezdeményezésére megindított országos borértékesítési szervezési munkálatokat tovább folytatják. *Drucker* Jenő kir. tanácsos elnöklésével tartott értekezleten elfogadták a *Heuduska* Rezső által kidolgozott tervezeteket s elhatározták, hogy a mielőbb összehívandó nagygyűlés után, országos propagandát indítanak az országos borértékesítő részvénytársaság megalakítása érdekében.

— **Az Országos Központi Hitelszövetkezet** f. hó 20.-án d. e. 10 órakor Budapesten, a vármegyeház nagytermében tartja XII. rendes közgyűlését. Ezzel kapcsolatban az alapszabályok 60. szakasza szerint tartandó szövetkezeti kongresszusát a közgyűlést megelőző napon, t. hó 19.-én d. u. 4 órakor, ugyancsak a Pestvármegye székházának nagytermében fogja megtartani.

— **Értesítés.** „Az Erdélyi jellegű magyarfajta szarvasmarhát tenyésztők egyesülete” értesíti a tenyésztőket, hogy 50 drb. fiatal erdélyi magyarfajta tehenet és vemhes üszőt ohajt beszerezni. Az ajánlatok az állatok korának és árainak pontos megjelölésével, az egylet titkári hivatalába (Kolozsvár, Attila u. 10 sz.) küldendők.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELTE MELLETT
FELELOS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

— A MAGYAR —
JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉG

(Tokaj-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H Á Z A K R Á

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

DINNYEMAG.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtszta kitünő minőségű válfajokban kapható:

Sárgadinnyék: Achnebát Ananász zöldhúsú, Ananász vöröshúsú, Ananász cantaloup, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsú, Bomba zöldhúsú, Composité, Composité sárgahúsú, Lind Jenny, Margit, Muscatello, Carmelita Cantaloup, Non plus ultra zöld, Non plus ultra sárga, Párisi prescott cantaloup, Sicimpecsek, Tiszagyöngye, Tiszagyöngye muskotály, Kacsanka, Turkesztán gömbölyű, Tur-

kesztán zöld, Turkesztán nagy zöld, Turkesztán rozsa-húsú, Turkesztán sárgahúsú, Turkesztán muskotály, Turkesztán Posa-féle, Corfui téli.

Görögdinnyék: Apafai, Athénei, Aranyárgabéli, Debreceni korai, Fazekas-féle, Fehérbeli, Hevesi, Halasi Hortobágy, Luby-féle, Mursovszky féle, Narancs görög Omody-féle, Páratlan, Sámsoni.

Fajtánként:

50 szemes adag	5 fészeknek keltizbeni vetésére	—20 fillér.
500 " " "	" " "	1:60 " "
1000 " " "	" " "	3 " "
2500 " " "	" " "	7 " "

szemes adag fészeknek keltizbeni vetésére

5000 " " "	500 " "	12— " "
10000 " " "	1000 " "	(egy holdra való) 20— " "

Öt holdon felüli rendelésnél külön kedvezményt, a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad s kivá-natra ájegyzekekkel szolgál:

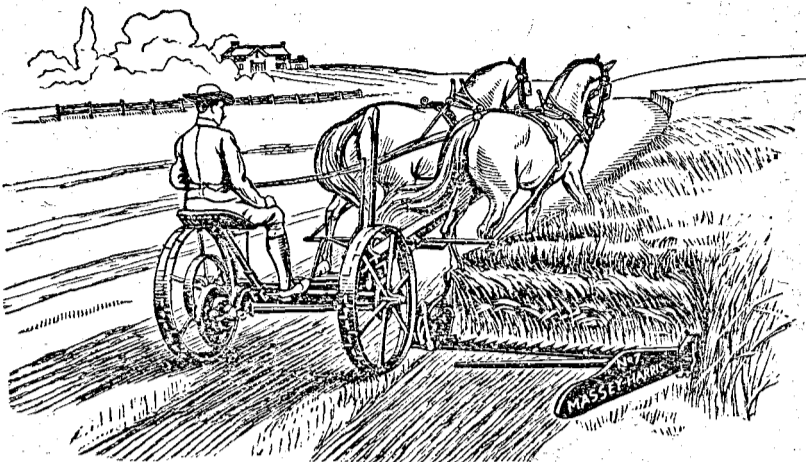
Biró Pál kertgazdasága

DEBRECEN.

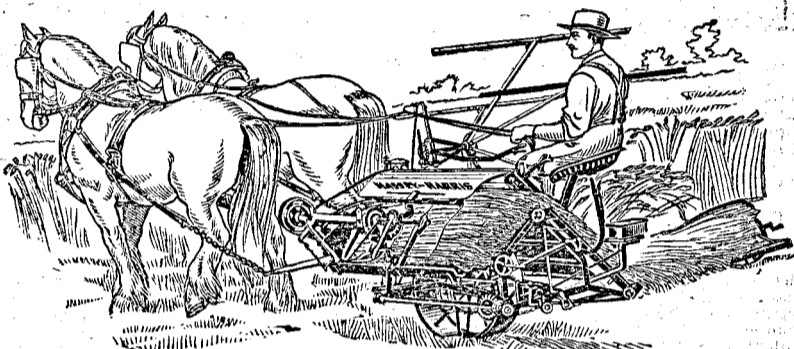
Ugyanott gondosan szelektált bitermő amerikai lófogu tengeri vetőmag kapható, márcája 25 korona.

MASSEY-HARRIS C^o R. T.

2521

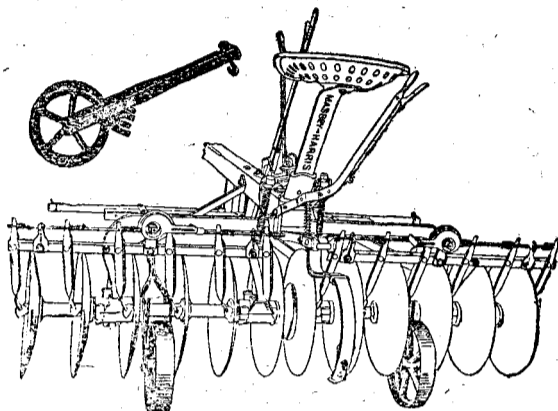

A világ legjobb gyártmányai!

fűkaszaló aratógép és föld-
:: mívelő eszközök gyára ::

TORONTO, ÉSZAK-
AMERIKA.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küld

Massey-Harris C^o R. T. Budapest, V., Alkotmány-utca 23.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyuttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kimélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentés, óvadékképes, különösen katonai óvadéknak alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorolando

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket.

A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem: magán- és bérlőházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiuek adás-vételi ügyleit. Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Feren: József-ut 7. A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

Fischer-féle

Szőlőkötöző-fonál

jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

zsák és ponyvagyárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szereshető be. A Fischer-féle szab impregnált szavatolt tiszte lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző intézet.** Tessék ajánlatot kérni!

2269

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R. T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

M. kir. szabadalm. osztalysorsjegyek főelarusító helye.

A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,

járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket

elad és vásárol

Előleget ad értékpapirokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre

Díjmentesen bevált szelvényeket

és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,

hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

tűz- és betörésmentes páncélszekrényeket. (Safe Deposits.)

2017

Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Gépészti éves állást keres

44 éves nős, 21 évi gyakorlattal, vagy több hónapi cséplést, a gépjavítását érti, összes gazdasági gépek okszerű javítását, kéveköti és marokrakó aratógépek, Diessel hőerőgép okszerű kezelését. Több évekig nagyobb gazdaságban a kovács-ságot gépészettel összekötve is elvállalja, érti a szakszerű lóvasalást. Szíves megkeresést kér bármikori belépésre: 2568

ULMER LAJOS gépész,

Nagy-Sajó, Beszterce-Naszódmegye.

30 éves református vallásu, egészséges, szorgalmas gazda, ki „jeles” eredménnyel végezte a földmives iskolát, 3 évi szolgálati gyakorlata van nagyobb gazdaságban, szerény feltételek mellett

állást keres azonnali belépésre, mint: ispán, (kisebb birtokra, mint önálló gazdaság vezető is menne.) 2569

Szíves megkereséseket kér:

Havadtó, u. p. Erdőszentgyörgy, (M.-Tordam.)

Csombor Mihály, g.-ispán.

Megvételre keresek

e hó végén való szállításra

300 drb. anyajuhot

(esetleg bárány nélkül)

180 drb. meddőt

és 20 drb. kost.

Ajánlatok a fajta megjelölésével „H. M.” jelígre a kiadóhivatalba küldendők.

2571

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár

Garvenswerke,

Wien, II., Handelsquai No. 130.

Miniaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

DRÓTKERÍTÉS
BARMELYFAJTÁJU
KAPHATÓ
OLCSON

STADLER

MIMÁLY
SODRONYKERÍTÉS
STB.
GYÁRÁBAN
BUDAPEST
VI-VÁCI KÖRÜT 53.
ÁRJECYÉK OJMENTES

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.

Locomobil és gőzcseplőgépek,
szalmakezalozók, járgány-cseplőgépek, lóhere-cseplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szőnagytűzők, boronák, sorvetőgépek, Pienet Jr.
kapálók, szocszavágók, rápavágók, kukorica-
morzsolók, ugrálók, őrlőmalmok, egytemes
acél-ékek, 2- és 3-vasu ékek és minden
egyéb gazdasági gépek.

Kwizda-féle
RESTITUTIONS-FLUID
mosóvíz lovak számára.

Szövédjegy, címke és csomagolás védre.
Egész üveg ára K 2.80.

Több mint 40 év óta használatban az udvari és
versenylo-istállóban, elő- és utérsítésre na-
gyobb strapák után, inak merevségénél stb.,
idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat

1900. párisi világkiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle

Blister,
szürke, erős bedörzsölés, 1 tégely K 2.—

Póktinctura,
lovak számára, 1 üveg K 3.—

Patakenőcs,
merev és törődött paták megvédésére,
1 szelence à 40 gr. K 2.50.

Pataragasz, mesterséges pataszarv,
1 rudacs K 1.60

Var-keuőcs lovak- és szarvasmarhák-
nak K 2.—

Szétosztató-kenőcs,
Mirigy- és tőgy-kenőcs. Egy tégely 2.—

Kwizda-féle

Hashajtó pilulák,
lovak számára (Physie) 1 bádogszelence K 4.—

Kólika-pilulák,
lovak és szarvasmarhák számára,
1 szelence K 3.20, 1 karton K 1.20.

Giliszta-pilulák,
lovak számára, 1 bádogszelence K 3.20,
1 karton K 1.20.

Kresolin-kenőcs,
patakonzerváló szer, 1 szelence à 1/2 kiló K 2.20.

Mosószippan
háziállatoknak. Egy darab —80.

Nyereg szippan
a nyereg és szerszám tisztítására 1 doboz 2.—

Foraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-u. 12. és Andrássy-út 26.

KWIZDA-féle
korneuburgi marhapor

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok
részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban hasz-
nálatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej
javítására s a tejelés fokozására.

1 doboz ára 1 korona 40 fillér.
1/2 doboz 70 fillér.

KOLOZSVÁRI
TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK R.-T.

Alaptőkéje 1.200.000 korona teljesen befizetve: Tartá-
léktőkéje és egyéb alapjai 654.650 K 68 fillér. Betétek
könyvecskékre és folyószámlákra 10.626.313 K 35 fill.

Irodák:
Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)
Üzleti órák reggel fél 9-től déli fél 2 óráig.
Áruraktári osztály a pályaudvar mellett. Baross-tér 3. szám.
Zálogház Király-utca 3. sz. m.
Értékpapírokat vesz és elad, valamint ezek eladását közve-
títi idegen számlára, mindig a legelőnyösebb feltételek mellet.
Utalványoktól állít ki külföldi piacokra a napi árfolyamon.
Árukra előleget ad készpénzben, ha azok áruraktáraiba be
vannak tárolva.
Áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös
feltételek mellett. a Máv. kolozsvári állomása mellett levő árurak-
táraiban és azokat szakszertűn kezelte.
Betéteket elfogad könyvecskékre vagy folyószámlára előnyös
feltételek mellett és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.
Jelzálogköcsönöket készpénzben ad

ház- és földbirtokra
10—60 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőketer-
lesztési hányad mellett.
Jelzálogköcsönöket konvertál igen előnyös feltételek mellett
és minden ilyen ügyletet a lehető leggyorsabban bonyolít le.

Leszámitol váltókat a legméréskeltebb kamat mellett.
Folyószámlai hiteleket nyújt akár jelzálog, akár értékpapí-
fedezett mellett. Szelvényeket bevált, ugyszintén sorsolt értékeket is.

VEGYENI **VEGYENI**

Magyar Jelzáloghitelbank konvercionális sorsjegyet,
melyek mindegyikét kihúzzák a törlesztési huzáson és a nyeresé-
huzásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy
több nyeresemény már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és
kaucióképpen is letehetők. Legnagyobb főnyeresemény

EGY MILLIÓ KORONA.

Huzások: minden év február 25-én, április 25-én, június 25-én,
augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy-darab 16 havi részletfizetésnél havi 10— korona	
> 18	> 9—
> 21	> 8—
> 24	> 7—
> 29	> 6—

vagy letétre 30 — K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra. A
nyeresemények azonnal a nevét illetik.

Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rész.-Társ.-nál
Mátyás király-tér 7. szám alatt. 2004

Uradalmi számadások
átvizsgálását elvállalja e téren
nagy gyakorlattal bíró
szakember.
Cim a kiadóhivatalban.

MATUTSEK JÓZSEF
KOLOZSVÁRT, Szentgyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült
FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy nasznait,
a lábra találó cipő
beküldésével a
legjobb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesíttetnek.

2019

100—125
métermázsza

olajpogácsa
eladó.

Cim:
FERENCZY LAJOS
Kolozsvár,
Deák Ferenc-utca,
Népbank. 2572

**Orpington-
fajtojások.**

A kolozsvári
állatkiállításán első
díjjal díjazott

**Orpington-
törzs fajtojások**
eladók.

1 drb. 60 fillér.
Erzsébet-út
13. szám.